

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

De omvang van het tekort (x € 1.000) gemeente Tiel;

	2018	2017	2016
Participatiewet	15.018		
loaw/z	1.012		
Ontvangsten	-396		
Loonkostensubsidie	993		
Bbz starters	23		
<i>Uitgaven</i>	16.650	17.510	17.759
BUIG budget	15.813	15.649	15.410
<i>Tekort</i>	-837	-1861	2.349
Tekort%	5,29	11,9	15,2
Vangnetuitkering	24	539	1.193
Gemeentelijk aandeel	813	1.514	1.156

Uit deze tabel kan worden afgeleid dat het financieel tekort de laatste jaren vermindert.

Ook het volume van de uitkeringen laat een duidelijk dalende tendens zien;

uitkeringenvolume	1.106	1.176	1.272
-------------------	-------	-------	-------

Het uitkeringen volume is in 2018 met 5,9% gedaald. Het landelijk % van het CBS ligt op 5,2.

Voor het college van benw is het al langer duidelijk dat ook over 2018 er een tekort zou zijn. Dit perspectief is besproken bij de behandeling van de Vangnetuitkering aanvraag over 2017, vervolgens bij de bespreking van de bestuursrapportage t/m juni 2018, ook vond begin januari 2019 een verdiepend gesprek plaats over BUIG budget en Vangnetuitkering. Het tekort is overigens beduidend minder dan de verwachtingen die er waren.

- Statushouders; De instroom van statushouders is ook in 2018 verminderd tot 19. Dat is 8%. Statushouders vormen 9% van het uitkeringsbestand. Probleem is dat deze doelgroep een lange afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Dat leidt tot een langdurig verblijf in de bijstand. De uitstroom uit de bijstand van deze doelgroep is pas op langere termijn haalbaar.

- Bestandssamenstelling; Door de economische ontwikkelingen verandert het bijstandsbestand. Voornamelijk mensen met een (zeer) lange afstand tot arbeid.

- Voor ons "kp3" (aangewezen op loonkostensubsidie). Deze doelgroep is 47% van het bestand. Deels bestaat deze groep uit jongeren (en volwassenen) die eerder instroomden in de Wajong. Hieronder ook schoolverlaters (VSO/Pro), waarvoor wij een intensieve sluitende aanpak kennen. Om deze mensen uit KP3 te laten werken zijn veel plaatsingen met LKS nodig. De klant werkt dan wel, maar als gemeente besparen we niet of nauwelijks op de uitgaven, dus het BUIG budget.

- Verder ook "kp4" (in principe mensen met een ontheffing van de arbeidsvoorwaarde). Deze groep is 43% van het bestand. Deze mensen kun je, op een termijn van 2 jaar, niet toe leiden naar arbeid. Deze groep "kp4" is mogelijk te beïnvloeden door activering naar participatie en door passend aanbod vanuit de zorg. Vanuit de maatregelen 2017 is geresulteerd dat 57 personen staan geregistreerd voor een oriëntatie op reïntegratie/arbeid (overdracht naar kp3, dus arbeidsverplichtingen).

- Een ander aspect in de bestandssamenstelling is dat een groot deel, 28,3%, valt in de leeftijd 56 jaar tot de AOW-leeftijd. Zoals bekend schuift deze leeftijd jaarlijks op. Deze mensen blijven dus langer op bijstand aangewezen.

- De rekentool verdeelmodel laat een opvallend verschil zien tussen prognose en werkelijkheid op de factoren : alleenstaanden, migranten ouder dan 50 jaar, HCI (opleiding en werkervaring laag met gezondheidsproblemen). Ook het zorggebruik met medicijngebruik scoort negatief. Dit is bekend als aard van de bevolkingssamenstelling voor Tiel (als centrumgemeente). De aanpak hiervan gebeurt via het gezondheidsbeleid en aanpak taalachterstanden. Effect is pas op lange termijn te verwachten, waardoor dit beperkt beïnvloedbare factoren zijn.

- Resultaat maatregelen vanuit 2017. De in de vangnetuitkering aanvraag 2017 beoogde tekortreductie is ruimschoots gehaald. Niet alle maatregelen hebben evenveel bijgedragen. Een goede bijdrage aan de tekortreductie (volume of budget) wordt herkend in de LeerWerkroutes (meer uitstroom dan met reguliere instrumenten), Werkaanvaarding (37,1% van 299), Instroombeperking (62,7%) o.a. in samenwerking met het UWV, Uitstroom statushouders (totaal 33 waarvan 13 naar werk of onderwijs). Op het onderdeel handhaving/debiteuren geeft vooral de inzet van SV-land een positief resultaat door het beoordelen van voorliggende voorzieningen (3,3% van de onderzochte dossiers). Deze maatregelen uit voorgaande jaren worden voortgezet.

Met het verdeelmodel en de Divosa benchmark en de externe consultatie is te concluderen dat onze prijs per uitkering > € 14.000 is en mogelijk te verlagen is. Daarbij kijken wij naar de verrekening van inkomsten uit arbeid. Daarbij is de Divosa referentie voor onze gemeente € 555 p/mnd. bij 8% van het bestand.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

**Leerwerkroutes.*

De resultaten op uitstroom via de Leerwerkroutes zijn beter dan de uitstroom bij de 'reguliere' begeleiding. Met name voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt blijkt deze integrale aanpak van leren en werken met een dienstverband in het directe vooruitzicht aan te slaan en heeft daarmee een positief effect op de volumereductie.

De leerwerkroutes zijn nog een jong instrument. Verder evaluatie, verfijning en verbetering die nu plaatsheeft moet leiden tot een hoger uitstroombestand.

**Statushouders.*

Inzet op hogere uitstroom regionaal project Statushouders.

Er is een aparte trainingsmodule ontwikkeld en toegepast voor statushouders met een uitkering (arbeidsoriëntatie, solliciteren). Aan werkgevers wordt een module aangeboden (statushouders binnen de organisatie). Verstevenigen duale trajecten met onderwijs (met studiefinanciering aan de slag via samenwerking met Inburgeringsaanbieders gericht op snellere inburgering en uitstroom naar werk).

Doel voor 2018 is 60 statushouders uit de uitkering naar opleiding of werk.

De trainingsmodule heeft een positief effect gehad op de deelnemers en wordt nu structureel ingebed in het proces van ondersteuning statushouders. We hebben voorschakel-taal-trajecten opgezet (als opstap naar de Leerwerkroutes). Hierbij heeft de statushouder een taalstage in de werkrichting waar hij in wil gaan werken en krijgt 4 uur extra (vak)taal per week krijgt gedurende een half jaar.

Kijkend naar positieve resultaten van de opgestarte maatregelen rondom statushouders zal met name worden ingezet op een intensivering van deze maatregelen om tot een verdere tekortreductie te komen.

- *Nieuwe aanvullende maatregelen statushouders:*

- Afspraken met gemeenten en COA om eerder de informatie over de statushouders beschikbaar te hebben, zodat eerder geanticipeerd kan worden op de aanpak.
- BBZ-traject voor statushouders. Verkenning van mogelijkheden van BBZ op maat voor statushouders. Ontwikkeling ISK 18-27 jaar: hiervoor krijgen jongeren die in Nederland een verblijfsstatus krijgen vijf dagen per week onderwijs volgen (i.p.v. de driedagen inburgering nu). Verwachting start in 2019. Met name bij hierbij zal een afname van BUIG uitgaven te verwachten zijn, gelet op het recht op studiefinanciering of WTOS.
- Psychische ondersteuningsactiviteiten worden aangeboden (pilots)
- Samenwerking met het UAF gestart
- Samenwerkingsafspraken met inburgeringsaanbieders over betere aansluiting/afstemming ONA-module (oriëntatie op de arbeidsmarkt) op werkzaamheden werkcoaches Werkzaak Rivierenland

- Inzet sleutelpersoon Werk – deze persoon (Eritrese vluchteling) vervult een brugfunctie tussen de nieuwkomers en de ‘formele’ organisaties.
Deze maatregelen zullen ervoor zorgen dat statushouders beter worden ondersteund en daardoor sneller kunnen uitstromen.

*Evaluatie instrumentarium

Werkzaam heeft subsidie aangevraagd en van ZON Mw toegekend gekregen voor het ontwikkelen van een keuzehulp instrumentarium. Dit maakt het mogelijk om de uitvoeringspraktijk nog verder te professionaliseren.

De keuzehulp is bedoeld om de professional en de werkzoekende te ondersteunen bij de selectie van het meest passende instrument. Dit gebeurt op basis van wetenschappelijke kennis en de ervaringen van de professional en de werkzoekende. De keuzehulp maakt de effectiviteit van de ingezette instrumenten inzichtelijk. Ook laat het zien of het instrumentarium zich richt op alle mogelijke belemmeringen bij het vinden en behouden van werk. Door de werkzoekende meer te betrekken bij de keuze voor een instrument wordt zelfregie versterkt en is de keuzehulp een opmaat naar gedeelde besluitvorming. Werkzaam werkt hierbij samen met TNO. Door een betere keuze en daarmee hogere effectiviteit van ingezette instrumenten zal sneller tot (duurzame) uitstroom gekomen kunnen worden.

*Instroombeperking.

Samenwerking met het UWV om instroom in bijstand zo veel mogelijk te voorkomen.

In 2018 hebben we in samenwerking met UWV een aantal workshop verzorgd voor aankomende max ww-ers om de instroom vanuit de WW te beperken.

Het resultaat van deze actie is dat we tot nu toe op een percentage instroom vanuit de ww zitten van 16%. Uit onlangs verschenen publicatie blijkt dat het landelijk het percentage van de nieuwe instroom dat in de bijstand uit de WW komt tussen de 20 en 25% zit. (Bron: Sprank september 2018, Divosa). Het initiatief heeft inmiddels geleid tot een structurele maandelijkse bijeenkomst van het UWV en Werkzaam voor aankomende max ww-ers. Deze workshop wordt voortgezet.

*Activiteiten schulden/armoede.

Schulden en armoede zijn een belemmering om aan werk te komen. Ook zijn dit factoren waardoor burgers een beroep op bijstand moeten doen. Tiel zet in om deze problemen aan te pakken.

- De aanpak Vroegsignalering van schulden is opgezet en in uitvoering genomen.
- Met een groot aantal maatschappelijke organisaties is een Armoedepact overeengekomen. In samenwerking komen deze partijen, waaronder de gemeente, tot een aanpak van de armoede in Tiel.
- Financieel Fit is een particulier initiatief in Tiel waarin de Rabobank, ROCrivor, OCT en andere partijen komen tot een pro actieve aanpak van schulden. Vooral onder werknemers. Het gaat er o.a. om dat werknemers niet door schulden in werkloosheid vervallen.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Om tot verdere tekortreductie op het BUIG budget te komen zijn allereerst de rekentool van het Verdeelmodel en de Divosa benchmark doorgenomen en geraadpleegd. Dit heeft geleid tot intensivering van de aandacht voor laaggeletterdheid en gezondheid.

Ook heeft een mondelinge en schriftelijke consultatie plaatsgevonden bij de gemeenten Alphen a/d Rijn, Lekstroom/Houten, Rheden.

Deze externe consultatie laat zien dat er veel herkenbare en overeenkomende maatregelen zijn. Om tot een reductie te komen van het budget tekort zetten gemeenten blijkbaar op dezelfde factoren in.

Deze consultatie bij andere gemeenten leverden ook wel aandachtspunten op voor aanscherping van onze maatregelen om het tekort te reduceren. Het gaat om; aanpak van statushouders, 'zorgklanten' koppelen aan WMO dienstverlening, aanscherpen handhaving, optimaliseren van het instrumentarium (diagnose en matching), aanpak VSOPro leerlingen, verhogen verrekening arbeidsinkomsten.

B3. Externe maatregelen

*Interventies Gezondheidsbeleid.

Hiervoor is al geschreven dat het verdeelmodel aangeeft dat gezondheid in Tiel een factor is die het aantal bijstandsgerechtigden negatief beïnvloedt. Op dit terrein zijn diverse acties in uitvoering om de gezondheidssituaties van inwoners te verbeteren.

- Bewegen in Tiel oost en Tiel west. Een beweegcoach bij het ECT.
- Tiel aan de gezonde zijde. Waaronder het project lekker bewegen in Tiel.
- Diabetes challenge bij het ECT. Wandelen en bewegen onder leiding van een coach. Zal ook worden gericht op mensen met overgewicht en hart- en vaatziekten.
- Beweeggroep voor mensen met depressie.
- Samenwel een project dat zich richt op laaggeletterdheid en gezondheid. Een samenwerking van Ziekenhuis Rivierenland, GGD Gelderland zuid en Bibliotheek Rivierenland.

Project Verbinding GZ – Werk Rivierenland.

In het project Verbinding GGZ – Werk Rivierenland streven we ernaar dat zoveel mogelijk mensen met een psychische kwetsbaarheid duurzaam meedoen met betaald werk. Belangrijk onderdeel van het project is het stimuleren van de samenwerking van de professionals die mensen begeleiden

*Verrekening inkomsten uit arbeid.

Uit een onderzoek van Werkzaak uit 2018 waarbij ook cliënten met verschillende afstanden tot de arbeidsmarkt zijn geïnterviewd, volgt dat mensen bereid zijn eerder aan het werk te gaan als (deeltijd) werken gelijk loont. De vrijlating van inkomsten werd terughoudende toegepast, omdat dit volledige uitstroom zou kunnen tegenhouden. Iedere vorm van deeltijdarbeid draagt ons inziens bij aan de volgende stap richting uitstroom en voor sommige mensen in het lang zittende bestand kan het ook het meest haalbare zijn.

We zijn inmiddels bezig om voor iedere nieuwe client standaard de maximale vrijlating van inkomsten uit arbeid van toepassing te laten zijn. Op die manier worden mensen op een eenvoudige en directe manier gemotiveerd om aan de slag te gaan, ook als dit eerst in deeltijd is.

Ook hebben we de regels met betrekking tot de vergoeding van de eigen bijdrage voor kinderopvangkosten duidelijker gemaakt en komen deze kosten altijd voor vergoeding in aanmerking. Dat zal een positief effect hebben voor re-integratie van de alleenstaande ouders met jongere kinderen.

*Impuls VSOPro leerlingen.

Ondanks de verschillende doelgroepen waarmee de scholen werken, zijn er afspraken overeengekomen voor meer regionale samenwerking tussen de scholen, en ook met Werkzaak (uitvoerder Participatiewet) Dit om onder andere best practices met elkaar uit te wisselen, voordeel te kunnen behalen uit elkaars netwerk, etc. Het doel is optimaliseren van een passende en duurzame uitstroom naar werk voor alle VSO/PrO-leerlingen in Rivierenland. Daarmee is ook het doel dat deze jongeren niet thuis komen zitten of onnodig in de bijstand terecht komen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

De wijze waarop de aanvullende maatregelen tot tekortreductie leiden is kort omschreven bij de Maatregelen zelf onder par. B. Korthedshalve wordt daarnaar verwezen. Kort samengevat wordt de kostenreductie gerealiseerd door minder nieuwe uitkeringen (minder instroom uit de WW), meer beëindigde uitkeringen door het aanvaarden van werk en verrekende arbeidsinkomsten.

De specifieke acties worden in 2019 en 2020 verder vormgegeven en hebben betrekking op de verwachte resultaten van de leerwerkroutes (meer werkzoekenden hebben weer werk), verhoogde uitstroom van statushouders (extra uitstroom statushouders).

Aansluitend op de doelstellingen Werkzaak is onze schatting dat het effect van deze maatregelen ca 2% van het totale bijstandsvolume zal zijn.

Financieel verwachten wij een haalbare tekortreductie van \pm € 300.000,- in 2019.

Een volume reductie uit de lopende en nieuwe maatregelen van 20 uitkeringen ad \pm € 280.000,-.

Een aanvullend effect van \pm € 20.000 uit maatregelen handhaving en fraude, verrekende arbeidsinkomsten.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tiel verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 4 juni 2019

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: ~~drs. I. van der Valk~~

drs. M.M. Bergshoef

De burgemeester,

Loco

Naam van de ondertekenaar: ~~in. H. Beenakker~~

C.J. Kreek.

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

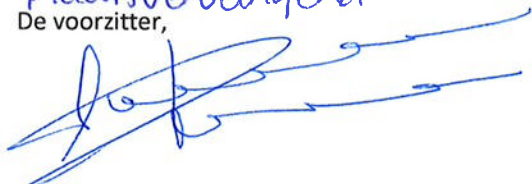
De gemeenteraad van de gemeente Tiel stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 17 juli 2019

Ondertekening

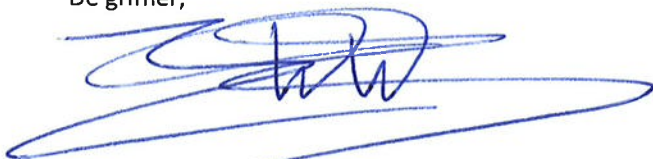
plaatsvervangend
De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: ~~H. Beenakker~~

A.E.L. Duquesnoy

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: W. Westerholt